

"Қауіпті қалдықтарды шекара аралық тасымалдауды және оларды аулаққа шығаруды бақылау туралы Базель конвенциясына Қазақстан Республикасының қосылуы туралы" Қазақстан Республикасы Заңының жобасы туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы 2002 жылғы 13 қыркүйек N 999

Қазақстан Республикасының Үкіметі қаулы етеді:

1. "Қауіпті қалдықтарды шекара аралық тасымалдауды және оларды аулаққа шығаруды бақылау туралы Базель конвенциясына Қазақстан Республикасының қосылуы туралы" Қазақстан Республикасы Заңының жобасы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің қарауына енгізілсін.
2. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі

Жоба

Қазақстан Республикасының Заңы

"Қауіпті қалдықтарды шекара аралық тасымалдауды және

оларды аулаққа шығаруды бақылау туралы Базель конвенциясына

Қазақстан Республикасының қосылуы туралы"

Қазақстан Республикасы 1989 жылғы 22 наурыздағы Базель қаласында жасалған Қауіпті қалдықтарды шекара аралық тасымалдауды және оларды аулаққа шығаруды бақылау туралы Базель конвенциясына қосылсын.

Қазақстан Республикасының

Президенті

Қауіпті қалдықтарды шекара аралық тасымалдауды
және оларды аулаққа шығаруды бақылау туралы

БАЗЕЛЬ КОНВЕНЦИЯСЫ

Кіріспе

Осы Конвенция Тараптары:

қауіпті және басқа да қалдықтардың және оларды шекара аралық тасымалдаудың адам денсаулығына және қоршаған ортаға келтіретін зиянына тәуекелді ескере отырып;

қауіпті және басқа да қалдықтарды өндірудің және шекара аралық тасымалдау көлемінің өсуі және олардың күрделі сипатының салдарынан адам денсаулығына және қоршаған ортаға төнген қауіпті түсіне отырып;

сондай-ақ, адамның денсаулығын және қоршаған ортаны мұндай жинақталған қалдықтардың қауіпінен қорғаудың барынша тиімді әдісі оларды өндірудің мөлшерін және/немесе олардың қауіпті мүмкіндігін ең төменгі шекке дейін қысқарту екендігін т ү с і н і п ;

қауіпті және басқа да қалдықтарды, оларды шекара аралық тасымалдауды және аулаққа шығаруды қоса алғанда, пайдалану кезінде олардың шығарып тасталған орнына қарамастан адамның денсаулығын және қоршаған ортаны қорғауға сәйкес келуін қамтамасыз ету үшін мемлекеттің қажетті шаралар қабылдауға тиісті екендігіне с е н е о т ы р ы п ;

мемлекет өндірушінің қауіпті және басқа да қалдықтарды, олардың шығарып тасталған орнына қарамастан тасымалдау міндеттемелерін қоршаған ортаны қорғауға сиымды әдіспен орындауды қамтамасыз етуге тиістігін атай отырып;

басқа мемлекеттің қауіпті және басқа да қалдықтарды өз аумағында тасуға немесе аулаққа шығаруға әр мемлекеттің тиым салуға егемендік құқығы барлығын толықтай м о й ы н д а й о т ы р ы п ;

сондай-ақ, қауіпті қалдықтарды шекара аралық тасымалдауға және аулаққа шығаруға басқа мемлекеттердің, әсіресе дамушы елдердің тиым салуға ұмтылыстарының өсе түсуін мойындай отырып;

қауіпті және басқа да қалдықтар осы қалдықтар өндірілген мемлекетте аулақтандырылуға тиіс, олардың экологиялық негіздемелерге және тиімді пайдаланудағы қандай да шараларға сәйкестілігіне сене отырып;

сондай-ақ, осы сияқты қалдықтарды, оларды өндірген мемлекеттен шекара аралық тасымалдауға кез-келген басқа мемлекет олардың жүзеге асырылуы адамның денсаулығы және қоршаған орта үшін қауіп туғызбаған және осы Конвенция ережелеріне сәйкес жағдайда ғана рұқсат етілуге тиістігін түсіне отырып;

қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық тасымалдауды бақылауды күшейту, оларды экологиялық негізде пайдалануды көтермелейді және мұндай шекара аралық тасымалдаудың көлемін қысқартады деп есептей отырып;

мемлекеттердің қауіпті және басқа да қалдықтарды осы мемлекеттен немесе оларға шекара аралық тасымалдау туралы ақпараттармен тиісінше алмасуды қамтуға және осындай тасымалға бақылау жасауға шара қабылдайтындығына сене отырып;

бірқатар халықаралық және аймақтық келісімдерге транзиттік қауіпті жүктерге байланысты қоршаған ортаны қорғау және сақтау туралы мәселелер қарастырылатынын атай отырып;

Біріккен Ұлттар Ұйымының қоршаған орта бойынша (Стокгольм 1972) Конвенциясы Декларациясын, Біріккен Ұлттар Ұйымының қоршаған орта (ЮНЕП) бойынша 1987 жылғы 17 маусымдағы Бағдарламаларды басқару Кеңесінің қауіпті қалдықтарды пайдаланудың экологиялық қайтарымына қатысты 14/30 қабылдаған шешімін жүзеге асырудағы басшылыққа алатын Каир ережелері мен БҰҰ-ның қауіпті жүктерді тасымалдау жөніндегі (1957) жылы құрылған және әр екі жылда жаңартылатын/сарапшылар Комитетінің ұсыныстарын, Біріккен Ұлттар Ұйымы жүйесінің шеңберінде қабылданған ұсыныстарды, декларацияларды, құжаттарды және ережелерді, сондай-ақ өзге де халықаралық және аймақтық ұйымдарда жүргізілген жұмыстарды және зерттеулерді назарда ұстай отырып;

Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас Ассамблеясының отыз жетінші сессиясында (1982 ж.) қоршаған ортаны қорғауға және табиғи қорларды сақтауға қатысты тәртіп ереже ретінде қабылданған Дүниежүзілік табиғат хартиясының рухын, принциптерін, мақсаттары мен міндеттерін ескеріп;

мемлекеттер адам денсаулығын қорғауда және қоршаған ортаны қорғау мен сақтаудағы өздерінің халықаралық міндеттемелерінің орындалуы үшін жауап беретінін және халықаралық құқыққа сәйкес жауапкершілікте болатынын растай отырып;

осы Конвенцияның ережелері немесе оның кез-келген хаттамасы айтарлықтай бұзылған жағдайда халықаралық құқық шарттарына тиісті ережелер қолданылатынын м о й ы н д а п ;

экологиялық сәйкестендірілген қалдығы аз технологияны әзірлеуді және енгізуді, әкімшілік-шаруашылық қызметінің тиімді жүйесіне айналдыру және қауіпті және басқа да қалдықтар өндіруді ең төменгі шекке дейін қысқарту мақсатында қалдықтарды п а й д а л а н у қ а ж е т т і г і н е с к е р і п ;

сондай-ақ, қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық тасымалдауды бақылауды күшейтуге байланысты халықаралық қоғамдастықтардың дабылының өсетүскенін, сондай-ақ, осы іспетті тасымалды мүмкіндігінше ең төменгі шекке дейін қысқарту қ а ж е т т і г і н е с к е р і п ;

қауіпті және басқа да қалдықтардың шекара аралық заңсыз айналысының проблемаларына алаңдаушылық білдіре отырып;

сондай-ақ, дамушы елдердің қауіпті және басқа да қалдықтарды тиімді пайдаланудағы шектеулі мүмкіндіктерін қатерде ұстай отырып;

елдің ішінде өндірілген қауіпті және басқа да қалдықтарды негізді пайдалану мақсатында, әсіресе дамушы елдерге табиғат қорғау технологиясын беруді кеңейтудегі ЮНЕП Басқармасы Кеңесінің 14/16 шешімі рухындағы қажеттілікті мойындай отырып;

сондай-ақ, қауіпті және басқа да қалдықтар тиісті халықаралық Конвенция және нұсқамалықтарға сәйкес тасымалдану қажеттігін мойындай отырып; сол сияқты, қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық тасымалдауды бақылауға тек мұндай қалдықтар экологиялық негізделген әдіспен тасымалданғанда ғана жүзеге асыруға рұқсат етілетініне сене отырып; және қатаң бақылаудың көмегімен адам денсаулығын және қоршаған ортаны қауіпті және басқа да қалдықтарды өңдеуден және қолданудан болуы мүмкін жағымсыз әсерден шектеуді шеше отырып; мына төмендегілерге уағдаластық:

1-бап

Конвенцияның қызмет аясы

1. Осы Конвенцияның мақсаттары үшін "қауіпті қалдықтар" деп шекара аралық тасымалдау объектісі болып табылатын мына төмендегі қалдықтар есептеледі:

а) 1-ші қосымшада көрсетілген, кез-келген санатқа енетін қалдықтар, егер тек қана олар III қосымшада атап көрсетілген қандай да бір қасиетті иеленбесе; және

б) тармағында қамтылмаған қалдықтар, бірақ сол Елдің ішкі мемлекеттік заңына сәйкес экспортқа, импортқа немесе транзитке қауіпті деп Тараптарда анықталса немесе е с е п т е л с е .

2. II-қосымшада көрсетілген кез-келген санатқа кіретін, яғни шекара

аралық тасымалдауға жататын қалдықтар осы Конвенция мақсаттары үшін "басқа қалдықтар" болып есептеледі.

3. Күшіне қарай олардың радиоактивтік белсенділігі басқа халықаралық жүйенің бақылауына, оның ішінде радиоактивтік материалдарға қатысты арнайы қолданылатын халықаралық келісімдерге енетін қалдықтар осы Конвенцияның қызмет аясынан шығарылады.

4. Теңіз кемелерін қалыпты іс-қимылдау нәтижесінде пайда болатын, яғни тастамасы басқа халықаралық құқық құжаттарын қамтитын қалдықтар осы Конвенция әрекеті аясынан шығарылады.

2-бап

Анықтамалар

Осы Конвенция мақсаттары үшін:

1. "қалдықтар" - шығарып тасталатын, шығарып тастауға арналған немесе ұлттық заң ережелеріне сәйкес шығарып тастауға жататын мүлікті немесе затты білдіреді;

2. "пайдаланылған" - қауіпті және басқа да қалдықтарды, шығарып тасталған орынға бақылауды қоса алғанда, жинауды, тасымалдауды және жоюды білдіреді;

3. "шекара аралық тасымал" - бір мемлекеттің ұлттық заңды құқығындағы қауіпті және басқа да қалдықтарды бір ауданнан екінші ауданға немесе басқа мемлекеттің ұлттық заңды құқығындағы аудан арқылы, не ұлттық заңды құқықтағы емес қандайда мемлекеттің ауданына немесе ауданы арқылы жасалатын кез-келген жылжытуларды білдіреді, мұндай тасымалдар ең жоқ дегенде екі мемлекетке қатысты болуы шарт;

4. "шығарып тастау" - осы Конвенцияға IV-қосымшада анықталған кез-келген операцияны білдіреді;

5. "рұқсат етілген орын немесе объект" - мұндай орын немесе объект орналасқан мемлекеттің тиісті органы рұқсат немесе лицензия алынған қауіпті және басқа да қалдықтарды аулаққа шығарып тастауға арналған орынды немесе объектіні білдіреді;

6. құзіретті орган" - тараптардың орынды деп тапқан географиялық аудандар шегінде қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық тасымалдау және кез-келген ақпараттар туралы хабар-хат алу үшін жауапты және 6-бапқа сәйкес хабар-хатқа жауап беруді қамтамасыз ету үшін Тараптар тағайындаған мемлекеттік органды білдіреді;

7. "бөлінген орталық" - 13 және 15-баптарда көзделгендей ақпарат алуға және ұсынуға жауап беретін 5-бапта ескерілген Тараптардың заңды тұлғасын білдіреді;

8. "қауіпті және басқа да қалдықтарды экологиялық негіздемеде пайдалану" - қауіпті және басқа да қалдықтарды пайдалану барысында болуы мүмкін кері әсерінен адам денсаулығы, қоршаған орта қорғалу үшін барлық практикалық шаралар қабылданғанын білдіреді;

9. "ұлттық заңды құқыққа жататын аудан" - халықаралық құқыққа сәйкес адам денсаулығын және қоршаған ортаның жай-күйін қорғауға мемлекет әкімшілік және нормативтік жауапкершілікте болатын кез-келген құрғақтағы және теңіздегі немесе әуе кеңістігіндегі аумағын білдіреді;

10. "экспорт мемлекеті" - қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық тасымалдауды жоспарлаған немесе бастаған кез-келген Тарапты білдіреді;

11. "импорт мемлекеті" - қауіпті және басқа да қалдықтарды оларды тасып шығару мақсатымен немесе тиеу мақсатымен ұлттық заңды құқық таратылмайтын қандайда бір мемлекеттің тасымалдауды жоспарлаған немесе жүзеге асырған Тараптарды білдіреді;

12. "транзит мемлекеті" - экспорт мемлекеті немесе импорт мемлекеті болып табылмайтын қауіпті және басқа да қалдықтарды солар арқылы тасымалдау жоспарланған немесе жүзеге асырылатын кез-келген мемлекетті білдіреді;

13. "мүдделі мемлекет" - олар Тараптар болып табыла ма немесе жоқ па, оған

қарамастан экспорт немесе импорт мемлекеті, немесе транзит мемлекеті болып табылатын Тараптарды білдіреді;

14. "тұлға" - кез-келген жеке немесе заңды тұлғаны білдіреді;

15. "экспортшы" - заңды құқықты экспорт мемлекетінің қарауындағы қауіпті және басқа да қалдықтардың экспортын ұйымдастыратын кез-келген тұлғаны білдіреді;

16. "импортшы" - заңды құқықты импорт мемлекетінің қарауындағы қауіпті және басқа да қалдықтардың импортын ұйымдастыратын кез-келген тұлғаны білдіреді;

17. "тасымалдаушы" - қауіпті және басқа да қалдықтарды тасымалдауды жүзеге асыратын кез-келген тұлғаны білдіреді;

18. "жеткізіп беруші" - егер, кімнің де қызметі қауіпті және басқа да қалдықтарды жинақтауға бастамаса немесе мұндай тұлға белгісіз болса, онда бұл қалдықтарға иелік етуші және/немесе оған бақылауды жүзеге асыратын кез-келген тұлғаны білдіреді;

19. "тасып шығаруға жауап беруші адам" - қауіпті және басқа да қалдықтарды тиеуді және осындай қалдықтарды аулаққа шығаруды жүзеге асыратын кез-келген адамды білдіреді;

20. "саяси және/немесе экономикалық интеграция жөніндегі ұйымдар" - тәуелсіз мемлекеттен тұратын, яғни оның мүше-мемлекеттеріне осы Конвенциямен реттелетін мәселелерге күзіреттілік берілген және оның ішкі ресімдеріне сәйкес қол қоюға, бекітуге, қабылдауға, мақұлдауға, ресми қолдауға немесе оған қосылуға тиісті өкілетті ұйымдарды білдіреді;

21. "заңсыз айналым" - 9-бапқа сәйкес - қауіпті және басқа да қалдықтардың кез-келгенінің шекара аралық тасымалын білдіреді.

3-бап

Қауіпті қалдықтардың ұлттық анықтамалары

1. Тараптардың әрқайсысы осы Конвенцияның Тарабы болғаннан кейінгі алты ай ішінде I және II қосымшада көрсетілгендей оның ұлттық заңдарына сәйкес қауіпті деп қарастырылған немесе анықталған немесе осындай қалдықтарға таратылған шекара аралық тасымалдардың тиісті талаптары тұрғысындағы қалдықтар туралы Конвенция Секретариатына хабар-хат тапсырады.

2. Тараптардың әрқайсысы одан кейін де 1-ші тармақты орындауға ұсынылған ақпараттың кез-келген айтарлықтай өзгерістері туралы Секретариатқа хабарлап отырады.

3. 1-ші және 2-ші тармақтарға сәйкес алынған ақпаратты Секретариат барлық Тараптарға жедел жібереді.

4. 3-ші тармаққа сәйкес Тараптар Секретариаты жіберген ақпараттың өздерінің сарапшыларының қаперіне жетуіне жауап береді.

4-бап

Жалпы міндеттеме

1. а) Тараптар аулаққа шығару мақсатындағы қауіпті және басқа да қалдықтардың импортына өздерінің тиым салу құқығын жүзеге асыра отырып, 13-бапқа сәйкес өздерінің шешімі туралы басқа Тараптарды хабардар етеді;

б) Тараптар қауіпті және басқа да қалдықтардың, егер олар бұл туралы жоғарыдағы а)-тармағына сәйкес мұндай қалдықтарды импорттауға тиым салған Тарапқа бағытталған хабар-хат алса, импортқа тиым салады, немесе рұқсат бермейді;

с) қауіпті және басқа да қалдықтарды, импортқа тиым салмаған импорт мемлекетке қатысты Тараптар, егер импорт мемлекеті нақтылы импорттық түсірілімге жазбаша түрде келісім бермесе қауіпті және басқа да қалдықтардың экспортына тиым салады, немесе рұқсат бермейді.

2. Тараптардың әрқайсысы мына төмендегі тиісті шараларды қабылдайды:

а) әлеуметтік, техникалық және экономикалық қырларын ескеріп, өздерінің шегінде қауіпті және басқа да қалдықтарды өндірудің ең төменгі мәліметін қамтамасыз ету;

б) қауіпті және басқа да қалдықтарды, оларды аулаққа шығарған орнына қарамастан экологиялық негізділікте пайдалану үшін аулаққа шығару жөніндегі қолдағы тиісті объектілерді қамтамасыз ету; Осы объектілер, мүмкіншілігіне қарай оның аумағында болуға тиісті;

с) қауіпті және басқа да қалдықтарды шекті мөлшерде пайдалануда қатысушы тұлғаның қауіпті және басқа да қалдықтардың ластануын болдырмау үшін қажетті үндеудің нәтижесіндегі және егер, мұндай ластануға жол берілсе оның зардабы адам денсаулығы мен қоршаған ортаға ең төменгі мөлшердегі мәлімет үшін шаралар қабылдауын қамтамасыз ету;

д) қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық тасымалдаудың шекті мөлшерін ұстауды, мұндай қалдықтарды экологиялық негіздемеде және тиімді пайдаланумен ұштастыруды және мұндай тасымал адам денсаулығы мен қоршаған ортаға кері әсерін тигізбеуді қамтамасыз ету;

е) Тараптар болып табылатын экономикалық және/немесе саяси интеграция жөніндегі ұйымдарға қатысты мемлекетке немесе мемлекеттік топқа, атап айтқанда

өзінің заңы шегінде барлық импортқа тиым салған Тараптардың алғашқы кеңесінде айқын болатын өлшемдеріне сәйкес экологиялық негізде жүзеге аспайтын болса қауіпті және басқа да қалдықтардың экспортына рұқсат берілмейді;

f) V-A қосымшаға сәйкес, мүдделі мемлекеттерден шекарадан қауіпті және басқа қалдықтарды тасымалдағанда олардың зияндығын жоққа шығару үшін, экологиялық жағдайға және нәтижелі пайдалану үшін іске асыруда адам денсаулығы мен қоршаған ортаға қолайсыз ықпалдарынан қорғауға қажет хат-хабар тиісті;

g) қауіпті және басқа да қалдықтарға, егер бұл қалдықтарды пайдалануға экологиялық негіздеме жоқ деген тұжырым жасалса, онда импортқа жол берілмейді;

h) басқа Тараптармен және мүдделі ұйымдармен шаралар қабылдауға ынтымақтасу, оның ішінде қауіпті және басқа да қалдықтар туралы, мұндай қалдықтарды экологиялық үйлесімді пайдалануды жетілдіру және олардың заңсыз айналымына ескерту мақсатындағы ақпаратты тарату тікелей немесе Секретариат арқылы өрістейді.

3. Тараптар қауіпті және басқа да қалдықтардың заңсыз айналысын қылмыстық әрекет деп есептейді.

4. Тараптардың әрқайсысы осы Конвенция ережелерінің орындалуы және сақталуы үшін Конвенцияға қайшылықты және ол үшін қолданылатын жазаны болдырмау мақсатындағы шараларды қоса алғанда құқықтық, әкімшілік және басқа да шараларды қолданады.

5. Тараптар қауіпті және басқа да қалдықтардың Тараптар болып табылмайтын мемлекеттердің экспортына немесе Тараптар болып табылмайтын мемлекеттен олардың импортына рұқсат етпейді.

6. Тараптар қауіпті және басқа да қалдықтарды, мұндай қалдықтар шекара аралық тасымалдау объектісі болып табыла ма, әлде жоқ па, оған қарамастан оңтүстік кеңістігіндегі оңтүстік ауданының 60 градусы шегінде аулаққа шығаруға жол бермеуге уағдаласады.

7. Тараптардың әрқайсысы мұнымен қоса:

a) өзінің ұлттық заң құқығы қарауындағы барлық адамдарға, қауіпті және басқа да қалдықтарды тасымалдауға немесе аулаққа шығаруға, егерде бұл адамдар мұндай операцияларды жүргізуге рұқсат немесе келісім алмаған болса тиым салады;

b) шекара аралық тасымал объектісі болып табылатын қауіпті немесе басқа да қалдықтарды орау, таңбалау және тасымалдау осы саладағы көпшілік қабылдаған және көпшілік мойындаған халықаралық ережелер мен нормаларға сәйкес оралуын, таңбалануын және тасымалданылуын және халықаралық мойындалған тәжірибеге сәйкестігін ескеруді талап етеді;

c) қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық тасымалдау барысында түпкілікті аулаққа шығаратын орынға дейінгі қауіпті қалдықтарды тасымалдау туралы құжаттың болуын талап етеді.

8. Тараптардың әрқайсысы экспорттанатын қауіпті және басқада қалдықтар импорт

мемлекетінде немесе басқа мемлекеттерде экологиялық негіздемеде пайдаланылуын талап етеді. Осы Конвенция әрекетіне енетін қалдықтарды экологиялық негіздемеде пайдалануға қатысты техникалық сипаттарының басшылық принциптерін Тараптар өзінің бірінші отырысында анықтайтын болады.

9. Тараптар қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық тасымалдауға тек қана мынадай жағдайларда рұқсат етілуге тиісті шаралар қабылдайды:

а) экспорт мемлекетінің мұндай қалдықтарды экологиялық негіздемеде және тиімді түрде аулаққа шығару үшін техникалық мүмкіндігі мен қажетті объектілері, қуаттары немесе лайықты орыны болмаса; немесе

б) мұндай қалдықтар импорт мемлекетінің қайта ұсақтау немесе қайта пайдалану жөніндегі кәсіпорны үшін шикізат ретінде қажет болса; немесе

с) мұндай шекара аралық тасымал Тараптардың айқындаған өзге өлшемдеріне, мұндай өлшемдер осы Конвенцияның мақсаттарына қайшы келмейтін жағдайда жауап б е р е д і .

10. Қауіпті және басқа да қалдықтар өндірілетін мемлекеттің міндеттемесі осы қалдықтар экологиялық негіздемелік тұрғыда пайдаланылуын, қандай жағдайда да импорт немесе транзит мемлекетіне өтпеуін осы Конвенция шеңберінде талап ету.

11. Осы Конвенция ережелеріне жауап беретін және адам денсаулығын және қоршаған ортаны қорғауды жақсарту мақсатында халықаралық құқық нормаларына сәйкес Тараптың қосымша талаптар белгілеуіне осы Конвенция ешқандай да кедергі к е л т і р м е й д і .

12. Осы Конвенциядағы ештеме ешқандай да мемлекеттің халықаралық құқыққа және халықаралық құқыққа сәйкес мемлекет иелігіндегі экономикалық аймақтағы және өзінің құрлықтық шегіндегі тәуелсіздік құқығы мен заңды құқығына сәйкес белгіленген өзінің теңіздік аумақтық тәуелсіздігіне шек қоймайды, сондай-ақ барлық мемлекеттердің теңіз және әуе көліктерінің халықаралық құқықта навигациялық құқығы мен еркіндігіне кедергі келтірмейді және тиісті халықаралық құжаттарда к ө р і н і с т а б а д ы .

13. Тараптар, өзге мемлекеттерге, оның ішінде дамушы елдерге экспортталатын қауіпті және басқа да қалдықтардың көлемін және/немесе ластау қабілетін кемітудің мүмкіндіктеріне тұрақты шолу жасауға міндеттенеді.

5-бап

Қүзіретті органдарды және бөлінген орталықты тағайындау

Осы Конвенцияны жүзеге асыруға көмек көрсету үшін Тараптар:

1. бір немесе бірнеше құзіретті органдарды және бір бөлінген орталықты тағайындайды немесе бекітеді. Бір құзіретті орган транзит мемлекеті жағдайында хабар-хат алу үшін тағайындалады;

2. осы Конвенция олар үшін күшіне енгеннен кейінгі үш ай ішінде өздерінің бөлінген орталығы және өздерінің құзіретті органы тағайындаған мекемелер жөнінде секретариатқа хабарлайды;

3. жоғарыдағы 2-ші тармаққа сәйкес өздері жүргізген тағайындауларға қатысты барлық өзгерістер туралы шешім қабылдағаннан кейінгі бір айдың ішінде секретариатқа хабарлайды.

6-бап

Тараптар арасындағы шекара аралық тасымал

1. Экспорттаушы мемлекет өндірушіден немесе экспорттерден мүдделі мемлекеттердің құзіретті органдары қауіпті және басқа да қалдықтардың шекара аралық тасымалының кез-келгені туралы экспорттаушы мемлекеттің құзіретті органы арқылы жазбаша түрде хабарлауды жеткізеді немесе талап етеді. Бұл сияқты хабар-хаттарда VA-қосымшада көзделген импорт мемлекеті үшін қолданылатын тілде өтініштер мен ақпарат болуы тиіс. Мұндай мемлекеттердің әрқайсысы бір хабар-хат жіберсе жеткілікті.

2. Импорт мемлекеті хабар-хатты алғандығы туралы тасымал барысына бірқатар шарттармен қоса немесе оларсыз келісетіндіктерін, тасымалға рұқсат бермейтіндігі немесе қосымша ақпараттар ұсынуға сұрау салу сияқты мазмұнда жазбаша түрде жауап-хат жолдайды.

3. Экспорт мемлекеті өндірушіге немесе экспорттерге шекара аралық тасымалдауды бастауға мына төмендегі мәселелер туралы жазбаша куәландыру алмай рұқсат бермейді :

а) хабар-хат иесі импорттаушы мемлекеттің жазбаша түрде келісімін алды ма;
б) хабар-хат иесі импорттаушы мемлекеттің экспорттер мен қалдықтарды аулаққа шығаруға жауапты тұлғаның арасындағы осы қалдықтарды экологиялық негіздеме пайдалану сөз болған келісім-шарттың барлығын куәландыратын хабар-хат алды ма.

4. Тараптар болып табылатын транзит мемлекетінің әрқайсысы хабар-хат иесіне хабар-хатты алғандығы туралы кешіктірмей хабарлайды ол содан соң 60 күннің ішінде тасымал барысына бірқатар шарттармен қоса немесе оларсыз келісетіндіктерін, тасымалға рұқсат бермейтіндігі немесе қосымша ақпараттар ұсынуға сұрау салу сияқты мазмұнда жазбаша түрде жауап-хат жолдайды. Экспорт мемлекеті шекара аралық

тасымалды бастауға транзит мемлекетінің жазбаша түрде келісімін алмай рұқсат бермейді. Алайда, егер Тараптар кез-келген уақытта қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық транзиттік тасымалдауға қатысты алдын ала келісімін толықтай немесе бірқатар жағдайларда жазбаша түрде талап етуге шешім қабылдаса, не осыған қатысты талабын өзгертсе, ол 13-бапқа сәйкес өзінің шешімі туралы басқа Тараптарға кешіктірмей хабарлайды. Бұл сияқты жағдайда егер транзит мемлекетінің осы хабар-хатын алғаннан кейінгі 60 күннің ішінде экспорт мемлекеті жауап-хат алмаса, онда экспорт мемлекеті арқылы экспортты бастауға рұқсат бере алады.

5. Қалдықтарды шекара аралық тасымалдау жағдайында осы қалдықтар қауіпті қалдықтар ретінде мынадай жағдайда ғана заң негізінде қауіпті қалдықтар ретінде айқындалады немесе қарастырылады:

а) экспорт мемлекеті, осы баптың 9-тармағының импорттерге немесе аулаққа шығаруға жауап беруші адамға қолданылатын талаптары, және импорт мемлекеті экспорттаушыға және экспорт мемлекетіне тиісінше *mutatis mutandis* қолданылады;

б) тараптар болып табылатын импорт мемлекеті немесе импорт және транзит мемлекеті, экспорттерге және экспорт мемлекетіне қолданылатын осы баптың 1, 3, 4 және 6-тармақтарының талаптары, аулаққа шығаруға және экспорт мемлекетіне жауапты импорттерге немесе тұлғаға *mutatis mutandis* қолданылады; немесе

с) тараптар болып табылатын кез-келген транзит мемлекетіне 4-тармақтың ережесі ғана қолданылады.

6. Экспорт мемлекеті мүдделі мемлекеттерге жазбаша түрдегі келісім шарттары бойынша өндірушіге немесе экспорттерге тұрақты тиеу жағдайында қауіпті немесе басқа да қалдықтарды аулаққа шығаруға жауап беруші бір және сол тұлғаға, бірдей және сол физикалық және химиялық қасиеттерге экспорт мемлекетінің бір және сол кеден пункті арқылы тасымалына, ал транзит жағдайында және импорт мемлекетінің бір және сол кеден пункті арқылы тасымалға және мемлекеттік тасымалға немесе мемлекеттік транзитке жалпы хабар-хатты пайдалануға рұқсат бере алады.

7. Мүдделі мемлекеттер 6-ші тармақта айтылғандай жалпы хабар-хат ресімін пайдалануға жазбаша түрде өз келісімдерін бірқатар ақпарат ұсыну, яғни тиеуге жататын қауіпті және басқа да қалдықтардың нақтылы мөлшері немесе тұрақты кестесі көрсетілген жағдайда білдіруі мүмкін.

8. 6-ші және 7-ші тармақтарда айтылғандар туралы жалпы хабар-хат және жазбаша түрдегі жалпы хабар-хат және келісім қауіпті және басқа да қалдықтарды 12 ай мерзімі ішіндегі көп реткі тиелімін де кемітуі мүмкін.

9. Тараптар қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық тасымалды мойнына алған адамдардың әрқайсысы тасымалдау, не жеткізіп беру, не осы қалдықтарды алу туралы құжаттарға қол қоюын талап етеді. Олар, сондай-ақ, қалдықтарды аулаққа шығаруға жауап беруші адамға экспорттер ретінде және экспорт мемлекетінің құзіретті органы ретінде бұл туралы хабар-хатта көрсетілгендей олардың мұндай қалдықтарды

алғандығы және дер кезінде алғандығы туралы, аулаққа шығарудың аяқталуы туралы хабарлауды талап етеді. Егер экспорт мемлекеті мұндай ақпарат алмаса, экспорт мемлекетінің құзіретті органы немесе экспорттері бұл туралы импорт мемлекетіне х а б а р л а й д ы .

10. Осы бапқа сәйкес талап етілетін хабар-хат пен оған берілетін жауап мүдделі Тараптың құзіретті органына немесе Тараптар болып табылмайтын мемлекеттің тиісті үкімет органына жолданады.

11. Қауіпті және басқа да қалдықтардың кез-келген шекара аралық тасымалы Тараптар болып табылатын импорт мемлекетінің немесе транзит мемлекетінің талабы бойынша алтын немесе өзге кепілдік сақтандырулармен жабылады.

7-бап

Тараптар болып табылатын мемлекеттерден
тараптар болып табылмайтын мемлекеттер арқылы шекара аралық
т а с ы м а л

Конвенцияның 6-ші бабы, 1-ші тармағы қауіпті және басқа да қалдықтарды Тараптар болып табылатын мемлекеттерден Тараптар болып табылмайтын мемлекеттер арқылы шекара аралық тасымалдауға *mutatis mutandis* қолданылады.

8-бап

Реимпортты жүзеге асырудағы міндет

Осы Конвенция ережелеріне сәйкес қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық тасымалдауға мүдделі мемлекеттер келісім берген кезде экспорт мемлекет бұл қалдықтардан экспорт мемлекеті экспорттеріне қайтып оралуын қамтамасыз етеді, егер импорт мемлекеті экспорт мемлекетіне және секретариатқа хабарлаған сәттен бастап 90 күн ішінде қалдықтарды экологиялық негіздемеде аулаққа шығарудың мүмкіндігі табылмаған болса немесе осындай кезеңнің ішінде мүдделі мемлекеттердің уағдаластығы туралы келісім шарт талаптарына орай аяқталуы мүмкін емес. Транзит мемлекеті болып табылатын экспорт мемлекеті және кез-келген Тарап осы мақсатпен

қарсылық білдірмейді, кедергі жасамайды немесе бұл қалдықтардың қайтып оралуына кедергі келтірмейді.

9-бап

Заңсыз айналыс

1. Осы Конвенция мақсаттары үшін қауіпті және басқа да қалдықтарды кез-келген шекара аралық тасымал:

а) осы Конвенция ережелеріне сәйкес барлық мүдделі мемлекеттер хабар-хатсыз; немесе

б) осы Конвенция ережелеріне сәйкес мүдделі мемлекеттердің келісімінсіз; немесе

с) мүдделі мемлекеттерден жасанды, адастыратын немесе жалған келісімдер; немесе

д) құжаттарға айта қаларлықтай сай келмейтіні; немесе

е) қауіпті және басқа да қалдықтарды аулаққа шығаруға (мәселен тастамалау) негізделіп, осы Конвенцияны және халықаралық құқықтың жалпы принциптерін бұрмалауға бастаса, ол заңсыз айналыс деп есептеледі.

2. Заңсыз айналыс санатына жататын қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық тасымалдау жағдайында экспорттердің немесе өндірушінің тәртібі негізінде экспорт мемлекет бұл қалдықтардың төмендегіше жұмсалуды қамтамасыз етеді:

а) экспорттерге немесе өндірушіге не қажет болса экспорт мемлекетінің аумағына кері қайтарылуға тиіс немесе егер бұл практикалық тұрғыдан мақсатты болмаса;

б) осы Конвенция ережелеріне сәйкес өзге әдіспен аулақтандырылса экспорт мемлекеті заңсыз айналыс туралы хабарлағаннан кейінгі 30 күн ішінде, не осындай өзге кезең ішінде мүдделі мемлекеттер уағдаласуы мүмкін. Осы мақсатпен мүдделі Тараптар бұл қалдықтардың экспорт мемлекетіне қайтып оралуына қарсы болмайды және тосқауыл қоймайды немесе кедергі келтірмейді.

3. Аулаққа шығаруға жауап беруші импортшының немесе орындаушының тәртібі негізінде заңсыз айналыс санатына жататын қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық тасымалдау жағдайында импорт мемлекеті аулаққа шығаруға жауап беруші импортшы немесе тұлға арқылы бұл қалдықтардың аулаққа шығарылуын қамтамасыз етеді, не қажетті жағдайда импорт мемлекетінің өзі заңсыз айналыс туралы ақпаратты импорт мемлекеті алғаннан кейінгі 30 күннің ішінде, не осындай уақыт кезеңі ішінде мүдделі мемлекеттер бұл туралы уағдаласуына болады. Мүдделі Тараптар осы

мақсатпен қажет болған жағдайда экологиялық негіздемеде қалдықтарды аулаққа шығаруға ынтымақтасады.

4. Заңсыз айналыс үшін жауапкершілік экспорттерге немесе өндірушіге, не импортшыға немесе аулаққа шығару үшін жауапты тұлғаға жүктелуі мүмкін болмаған жағдайда басқа Тараптар бұл қалдықтарды экологиялық негіздемеде шұғыл аулақтатуға ынтымақтастық негізінде тиісінше экспорт мемлекетінде, импорт мемлекетінде, не өзге орында қамтамасыз етеді.

5. Тараптардың әрқайсысы заңсыз айналысты болдырмау мақсатында және ол үшін жазалауға тиісті ұлттың ішкі заңдарын қабылдайды, Тараптар осы баптың мақсатқа жетуі жолында өзара ынтымақтасады.

10-бап

Халықаралық ынтымақтастық

1. Тараптар қауіпті және басқа да қалдықтарды экологиялық негіздемеде пайдалануды жақсарту және табысқа жету мақсатында өзара ынтымақтасады;

2. Тараптар осы мақсаттар үшін:

а) екіжақты немесе көп жақты негіздегі өтініштердің түсуі барысында қолда бар ақпаратты береді, қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық тасымалдау экологиялық негіздемеде пайдалануға ықыласты көмектеседі, сонымен қатар қауіпті және басқа да қалдықтарды тиісінше пайдаланудың техникалық нормаларын және практикасын бірізге салады;

б) қауіпті қалдықтарды пайдаланудың адам денсаулығы мен қоршаған ортаға залалды мониторингі саласына ынтымақтасады;

с) қауіпті және басқа да қалдықтардың өндірісін мүмкіндігінше жою мақсатымен өзінің ұлттық заңдарына, ережелеріне және саясатына сәйкес қолданыстағы жаңа технологиялық экологиялық негізделген аз қалдықты технологияға жетілдіруді әзірлеуге, бұл қалдықтарды пайдаланудың экологиялық негізделген неғұрлым тиімді және әрекетті әдістерді жасауға, оның ішінде осындай жаңа немесе жетілдірілген технологияны енгізудің экономикалық, әлеуметтік және экологиялық салдарын зерттеуге ынтымақтасады;

д) қауіпті және басқа да қалдықтарды экологиялық негізде пайдалануы байланысты технологияны және үрдістерді берудегі өздерінің ұлттық заңдарына, ережелеріне және саясатына сәйкес белсенді ынтымақтасады, сондай-ақ олар Тараптардың техникалық қуатын кеңейтуге, олардың ішінен осы саладағы техникалық көмектерді қажет ететіндеріне және ол туралы көмек сұрағандарға ынтымақтастық білдіреді;

е) тиісті техникалық басшылық принциптермен және/немесе тәртіп кодекстермен ынтымақтасады .

3. Тараптар ынтымақтасу мақсатымен IV-ші баптың а), б), с) және 2-ші тармақтың d)-тармақшаларының орындалуы үшін дамушы елдерге көмек көрсетудің қажетті шараларын қабылдайды .

4. Дамушы елдердің сұранымын ескере отырып *inter alia* қалың көпшілік проблемаларына көмек көрсету, қауіпті және басқа да қалдықтарды экологиялық негіздемеде пайдалануды кеңейту және аз қалдықты жаңа технологияны енгізу мақсатымен Тараптардың және халықаралық күзiреттi ұйымдардың арасындағы ынтымақтастықты көтермелейді .

11-бап

Екіжақты, көпжақты және аймақтық келісімдер

1. 5-ші баптың 4-ші тармағының ережелеріне қарамастан Тараптар қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара аралық тасымалдауда Тараптар болып табылмайтын Тараптармен немесе мемлекеттермен мынадай жағдайларда, яғни мұндай келісімдер немесе уағдаласулар осы Конвенцияда көзделген қауіпті және басқа да қалдықтарды экологиялық негіздемеде пайдалану талабын қалыс қалдырмаса екі жақты, көп жақты немесе аймақтық келісімдерді жасай алады. Бұл келісімдердің немесе уағдаласулардың ережесі экологиялық негіздемеде пайдалануға қатысты, оның ішінде дамушы елдердің мүдделерін ескеру, осы Конвенцияда көзделген талаптардан кем болмауға тиіс.

2. Тараптар 1-тармақта айтылғандай кез-келген екіжақты, көпжақты немесе аймақтық келісімдер туралы және қауіпті және басқа да қалдықтарды шекара арқылы тасымалдауға бақылау жасау мақсатымен осы Конвенция олар үшін күшіне енгенге дейінгі олардың жасасқандары туралы Секретариатқа хабарлайды, мұндай келісімдер тек қана Тараптар арасында жүзеге асырылады. Осы Конвенцияның ережелері осындай келісімге сәйкес жүзеге асырылатын шекара аралық тасымалға қатысы жоқ, мұндай келісімдер осы Конвенцияда көзделген қауіпті және басқа да қалдықтарды экологиялық негіздемеде пайдалану талабына қайшы келмейді.

12-бап

Тараптар қауіпті және басқа қалдықтарды шекарааралық тасымалдау нәтижесінде келтірілген залал үшін жауапкершілік пен құзырет саласында тиісті ережелер мен процедуралар қамтылған хаттаманы мүмкін болғанынша тездетіп қабылдау мақсатында
ы н т ы м а қ т а с а д ы .

13-бап

Ақпарат беру

1. Басқа мемлекеттер адамдарының денсаулығына және қоршаған ортасына қауіп төндіруі мүмкін қауіпті немесе басқа қалдықтарды шекарааралық тасымалдау немесе аулаға шығару кезінде авария болған жағдайда мәлімет алған Тараптар мұндай мәліметті алысымен осы мемлекетке бұл туралы дереу хабар беруді қамтамасыз етеді.

2. Тараптар ақпаратты бір біріне хатшылық арқылы береді:

а) 5-бапқа сәйкес құзыретті органдарды сайлауға және/немесе бөлінген орталықтарға қатысты өзгерістер енгізу туралы;

б) 3-бапқа сәйкес қауіпті қалдықтарды өзінің ұлттық белгілеріне өзгерістер енгізу туралы ;

және мүмкіндігінше барынша қысқа мерзім ішінде мыналар туралы хабардар етеді:

с) ұлттық заңды құқықтарының ықпалы жүретін аудандағы аулаға шығаруға арналған қауіпті немесе басқа қалдықтардың импортымен толық немесе ішінара келіспеушілік жөнінде олар қабылдаған шешімдер туралы;

д) қауіпті немесе басқа қалдықтардың экспортын шектеу және/немесе оған тыйым салу мақсатында олар қабылдаған шешімдер туралы;

е) осы баптың 4-тармағына сәйкес қажетті кез келген ақпарат туралы.

3. Тараптар ұлттық заңдарға және ережелерге сәйкес хатшылық арқылы 15-баптың негізінде құрылған Тарап Конвенциясына әрбір күнтізбелік жылдың аяғына дейін мына төмендегілер баяндалған алдыңғы күнтізбелік жылға жасалған баяндаманы береді, атап айтқанда :

а) тағайындалған немесе 5-бапқа сәйкес құзыретті органдар мен бөлінген орталықтар туралы ақпарат ;

б) олар қатысқан қауіпті және басқа қалдықтарды кез келген шекарааралық тасымал туралы ақпарат , оның ішінде :

і) хабарлама-хатқа берілген жауапта көрсетілген экспортталған қауіпті және басқа

қалдықтардың көлемі, олардың сипаттары, қасиеттері, межелі орны, транзиттік мемлекеті және аулаққа шығару әдісі туралы;

ii) импортталған қауіпті және басқа қалдықтардың көлемі, олардың сипаттары, қасиеттері, шығу тегі және аулаққа шығару әдісі туралы;

iii) жүзеге асырылуы күткендегідей болмаған аулаққа шығару жөніндегі операциялар туралы;

iv) шекарааралық - тасымалдауға жататын қауіпті және басқа қалдықтардың көлемін қысқарту мақсатында күш салу туралы;

с) осы Конвенцияны орындау үшін олар қабылдаған шаралар жөніндегі ақпарат туралы;

d) қауіпті және басқа қалдықтарды өндірудің, тасымалдау мен аулаққа шығарудың адам денсаулығына және қоршаған ортаға тигізетін әсері туралы олар жинаған нанымды статистикалық деректер жөніндегі ақпарат туралы;

e) осы Конвенцияның 12-бабына сәйкес жасалған екіжақты, көпжақты және аймақтық келісімдер мен шарттарға қатысты ақпарат туралы;

f) қауіпті және басқа қалдықтарды шекарааралық тасымалдау мен аулаққа шығару кезінде болған апаттар жөнінде және олардың зардаптарын жою үшін қабылданған шаралар жөніндегі ақпарат туралы;

g) олардың ұлттық заңды құқықтарының ықпалы жүретін ауданда пайдаланылатын аулаққа шығарудың мүмкін болатын жолдары жөніндегі ақпарат туралы;

h) қауіпті және басқа қалдықтар өндірісін азайтуға және/немесе аулаққа шығаруға арналған технологияларды әзірлеу үшін қабылданған шаралар жөніндегі ақпарат туралы, және

i) Тарап Конференциясы орынды деп санайтын өзге де мәселелер туралы.

4. Тараптар ұлттық заңдар мен ережелерге сәйкес қауіпті немесе басқа қалдықтарды шекарааралық тасымалдаудың кез келген деректеріне қатысты әрбір хабарлама-хаттың және хатшылыққа жолданған оған берілген жауаптың көшірмесін, егер Тарап бұл туралы сұраса, қоршаған орта мұндай шекарааралық тасымалдау салдарынан зардап шегетін болса, қамтамасыз етеді.

14-бап

Қаржылық аспектілер

1. Тараптар әртүрлі аймақтар мен ішкі аймақтардың нақты қажетіне қарай кадрлар

даярлау мен қауіпті және басқа қалдықтарды тиімді пайдалануға қатысты технологияларды және оларды барынша аз өндіру мәліметтерін беру жөнінде аймақтың және аймақшілік орталықтар құруға келіседі. Тараптар ерікті түрде қаржыландырудың тиісті механизмдерін құру туралы шешім қабылдайды.

2. Тараптар қауіпті және басқа қалдықтарды шекарааралық тасымалдау немесе оларды аулаққа шығару нәтижесінде болған апаттардан келген зиянның өте аз мөлшерде болу мағлұматы мақсатында төтенше жағдайлар кезінде уақытша негізде көмек көрсету үшін айналым қорын құру туралы мәселе қарайды.

15-бап

Тарап Конференциясы

1. Осымен Тарап Конференциясы құрылады. Тарап Конференциясының бірінші кеңесін ЮНЕП-тің атқарушы директоры осы Конвенция күшіне енгеннен кейін бір жылдан кешіктірілмей шақырады. Бұдан әрі Тарап Конференциясының кезекті кеңестері Конференция өзінің бірінші кеңесінде белгілеген кезеңділікпен шақырылады.

2. Тарап Конференциясының кезектен тыс кеңесі Конференция мұны қажет деп санағанда, немесе Тараптардың біреуінің жазбаша өтініші бойынша, өтініш олардың мекен-жайына хатшылық арқылы жіберілгеннен кейін алты ай ішінде бұл өтінішті Тараптардың кем дегенде үштен бірі болған жағдайда шақырылады.

3. Тарап Конференциясы консенсуспен келіседі және өзінікі сияқты ол құра алатын кез келген қосалқы органдардың процедура ережесін, сондай-ақ осы Конвенция шеңберінде Тараптардың қаржылық қатысуын айқындау мақсатында қаржы ережесін қ а б ы л д а й д ы .

4. Тараптар өзінің бірінші кеңесінде осы Конвенцияның контексіндегі теңіз ортасын қорғауға және сақтауға қатысты өздерінің міндеттемелерін орындауда оларға көмек болатын кез келген қосымша шараларды қарайды.

5. Тарап Конференциясы осы Конвенцияның тиімді орындалуын тұрақты түрде қадағалап отырады, оның үстіне:

а) қауіпті және басқа қалдықтарды адамдардың денсаулығына және қоршаған ортаға келтірген ең аз мөлшердегі залал мәліметінің мақсатында тиісті саясатпен, стратегиямен және шаралармен келісуге жәрдемдеседі;

б) қажет болған жағдайда, осы Конвенцияға және оны қосымшаларына,

ғылыми-техникалық, экономикалық және экологиялық ақпаратты ескере отырып,
т ү з е т у е н г і з у д і к ө з д е й д і ;

с) осы Конвенция өз мақсаттарына жету үшін, орындау барысында, сондай-ақ 11-бапта көзделген келісімдер мен шарттарды орындау кезінде жинақталған тәжірибе тұрғысында талап етілетін кез келген қосымша шараларды қарап, қабылдайды;

d) қажет болған жағдайда хаттамаларды қарап, қабылдайды; және

е) осы Конвенцияны орындауға қажетті деп саналатын осындай қосалқы
о р г а н д а р д ы қ ұ р а д ы .

6. Біріккен Ұлттар Ұйымы, оның мамандандырылған мекемелері, осы Конвенцияның Тарабы болып табылмайтын кез келген мемлекет Тарап Конференциясының кеңестеріне байқаушы ретінде ұсынылуы мүмкін. Қауіпті және баспа қалдықтарға қатысты салаларда құзыретке ие, Тарап Конференциясының Кеңестеріне байқаушы ретінде ұсынылсам деген өзінің ниеті туралы хатшылықты хабардар еткен кез келген басқа органдар ұлттық немесе халықаралық, Үкіметтік немесе үкіметтен тыс мекемелер оған қатысуға, егер кез келген Тараптардың кем дегенде үштен бірі бұған қарсылық білдірмесе, жіберілуі мүмкін. Байқаушылардың қатысуға жіберілуі Тараптар Конференциясында қабылданатын процедуралардың е р е ж е л е р і м е н р е т т е л е д і .

7. Тарап Конференциясы осы Конвенция күшіне енгеннен кейін үш жылдан соң, одан кейін алты жылда бір реттен сиретпей оның тиімділігіне баға береді, егер қажет деп санаса, қауіпті және басқа қалдықтарды шекарааралық тасымалдауға соңғы ғылыми, экологиялық және экономикалық ақпаратты ескере отырып, толық және ішінара тыйым салуды белгілеу мүмкіндігін қарайды.

16-бап

Хатшылық

1. Хатшылыққа мынадай міндеттемелер жүктеледі:

a) кеңестерді ұйымдастыру мен оған қызмет көрсету, бұл 15 және 17-баптарда
к ө з д е л г е н ;

b) 3, 4, 6, 11 және 13-баптарға сәйкес алынған ақпаратқа және 15-бапқа сәйкес құрылған қосалқы органдар кеңестерінен алынған ақпаратқа, сондай-ақ, егер бұл қолданылса, тиісті үкіметаралық және үкіметтен тыс мекемелер ұсынған ақпаратқа негізделген баяндамаларды әзірлеу және беру;

- с) осы Конвенцияға сәйкес өзінің міндеттерін орындау жөнінде хатшылықтың қызметі туралы баяндамалар әзірлеу және оларды Тарап Конференциясына ұсыну;
- d) тиісті халықаралық органдармен қызметті қажетті түрде ұйымдастыруды қамтамасыз ету, оның ішінде, міндеттерін тиімді орындауға қажет болатын әкімшілік және келісім шарттарын жасасу;
- е) осы Конвенцияның 5-бабына сәйкес Тараптар құрған бөлінген орталықтар мен құзыретті органдарға байланысты қолдау көрсету;
- f) қауіпті қалдықтарды, басқа қалдықтарды аулаққа шығару үшін пайдаланылатын бекітілген ұлттық органдар мен Тарап объектілері жөнінде ақпарат жинау және осы ақпаратты Тараптар арасында тарату;
- g) Тараптардан ақпарат алу және оларға мыналар жөнінде ақпарат жіберу:
- техникалық ықпал ету және кадрлар даярлау көздері;
 - қолда бар ғылыми-техникалық білім және тәжірибе;
 - консультациялық көмек және сараптау көздері; және
 - өтініштері бойынша оларға жәрдемдесу мақсатында мынадай салаларда ресурстардың болуы;
- осы Конвенция шеңберінде хабарлама-хат жүйелерін қолдану;
 - қауіпті және басқа қалдықтарды тиімді пайдалану;
- қауіпті және басқа қалдықтарға байланысты экологиялық жағынан негізделген қалдығы аз, қалдықсыз технологиялар тәрізді технологияны енгізу;
- мүмкіндіктерді бағалау және аулаққа шығару орны;
 - қауіпті және басқа қалдықтардың мониторингі; және
 - төтенше жағдайларда шаралар қабылдау;
- h) Тараптарды олардың өтініштері бойынша шекара аралық тасымал жөнінде хабарлама-хат пен қауіпті және басқа қалдықтардың ұйғарылған, түсіру және/немесе қауіпті қалдықтарды аулаққа шығару үшін ұйғарылған объект фактілерінен алынған хабарлама-хатқа сәйкесте туралы мәселені қарауда оларға көмек көрсете алатын қажетті техникалық құзыреті бар консультанттар мен консультативтік фирмалар туралы хабарлармен қамтамасыз етудің, олардың бұл қалдықтар экологиялық жағынан негізделген түрде пайдаланылмайды деп ойлауға негізі болғанда ғана экологиялық жағынан негізделген сипаты болады. Кез келген мұндай мәселелерді қарау хатшылықтың есебінен тыс жүргізіледі;
- i) Тараптарға өздерінің өтініші бойынша заңсыз айналым жағдайын мүдделі Тараптар арасында заңсыз айналымға қатысты хатшылық алған кез келген ақпараттың кешіктірілмей таратылуын анықтауда көмек көрсету;
- j) Тараптармен, тиісті және құзыретті халықаралық ұйымдармен және мекемелермен төтенше жағдайлар пайда болған кезде мемлекетке жедел көмек көрсету мақсатында сарапшылар мен құрал-жабдықтар беру жөнінде ынтымақтасу; және
- k) Тарап Конференциясы айқындайтын, осы Конвенция мақсаттарына сәйкес

осындай басқа міндеттерді орындау.

2. Хатшылық міндеті Біріккен Ұлттар Ұйымының Қоршаған орта жөніндегі Бағдарламасы мен 15-бапты орындау үшін шақырылған Тарап Конференциясының бірінші кеңесі аяқталғанға дейін уақытша орындалады.

3. Тарап Конференциясы өзінің бірінші кеңесінде хатшылықтың міндетін осы Конвенцияға сәйкес орындау әзірлігін танытқан жұмыс істеп тұрған құзыретті ұлтаралық ұйымдардың ішінен хатшылықты құрады. Осы кеңесте Тарап Конференциясы, жүктелген міндеттерді, атап айтқанда, 1-тармақ шеңберінде жүктелген міндеттерді уақытша хатшылықтың жүзеге асыруы барысына баға береді, осы міндеттердің механизмдерін орындауға қажеттілер туралы шешім қабылдайды.

17-бап

Конвенцияны түзету

1. Тараптардың кез келгені осы Конвенцияға түзету енгізе алады, Тараптардың кез келгені қандай да бір хаттаманың кез келген Тарабы осы хаттамаға түзету енгізе алады. Мұндай түзетулерде тиісті ғылыми-техникалық ұғым *inter alia* тиісті дәрежеде ескеріледі.

2. Осы Конвенцияға түзетулер Тарап Конференциясының кеңесінде қабылданады. Кез келген хаттамаға түзетулер тиісті хаттама Тарабының кеңесінде қабылданады. Осы Конвенцияға және кез келген хаттамаға, егер бұл хаттамада өзгедей нәрсе көзделмесе, ұсынылған кез келген түзетулер мәтінін хатшылық Тараптарға оны қабылдау ұсынылған кеңес өткенге дейін, алты айдан кешіктірмей хабарлайды. Хатшылық, сондай-ақ ұсынылған түзетулер мәтінін өздерінің мағлұматы үшін Конвенцияға қол қойған тараптарға хабарлайды.

3. Тараптар осы Конвенцияға ұсынылған кез келген түзетулерді консенсус жолымен қабылдауға қатысты келісімдерге қол жеткізу үшін барынша күш салады. Егер де консенсус жолымен қол жеткізудің барлық мүмкіндігі сарқылса, ал келісімге қол жетпесе, онда соңғы шара ретінде түзету қатысушы және дауыс беруге келген Тараптардың төрттен үшінің көпшілік дауысымен қабылданады, оны Депозитарий бекіту, мақұлдау, ресми растау немесе қабылдау үшін барлық Тараптарға жібереді.

4. Жоғарыдағы 3-тармақта айтылған процедура кез келген хаттамаға енгізілген, оларды қабылдау үшін Тараптардың кеңесіне келушілер мен осы хаттамаға дауыс беруге қатысушылардың үштен екісінің көпшілік дауысының жеткілікті екенін

қоспағанда, түзетулерге қолданылады.

5. Депозитарийдің сақтауына тиісті дәрежеде бекітілген грамоталар мен түзетулерді мақұлдау, ресми растау немесе қабылдау туралы құжаттар өткізіледі. Жоғарыдағы 3 немесе 4-тармақтарға сәйкес қабылданған түзетулер, Депозитарийден бекітілген грамоталарды немесе аз дегенде оларды қабылдаған Тараптардың төрттен үшіннің, немесе аз дегенде осы хаттамаға енгізілген түзетулерді, тек осы хаттамада өзгедей нәрсе көзделмесе, қабылдаған Тараптардың үштен екісінің мақұлдауы, ресми растауы немесе қабылдауы туралы құжатты алғаннан кейін тоқсаныншы күні олармен келісетін Тараптар үшін күшіне енеді. Кез келген басқа Тараптар үшін түзетулер, осы Тарап бекітілген грамоталарды немесе осы түзетулерді мақұлдаған, ресми растаған немесе қабылдаған құжатты сақтауға өткізгеннен кейін тоқсан күннен соң күшіне енеді.

6. Осы баптың мақсаты үшін "Қатысушылар мен дауыс беруге қатысқан Тараптардың термині "жақтап" немесе "қарсы" дауыс беруге келген және дауыс берген Т а р а п т а р д е п ұ ғ ы н ы л а д ы .

18-бап

Қосымшаларды қабылдау және оларға түзетулер енгізу

1. Осы Конвенцияға немесе кез келген хаттамаға қосымшалар осы Конвенция мен осы хаттаманың, егер тікелей өзге нәрсе көзделмесе, тиісінше ажырамас бөлігі ретінде жасалады, онда осы Конвенцияға немесе оған жасырған хаттамаға сүйену оның кез келген қосымшаларына сүйенуді білдіреді. Мұндай қосымшалар ғылыми-техникалық және әкімшілік мәселелермен шектеледі.

2. Егер қандай да бір хаттама оның қосымшасына қатысты өзгедей ережелерді қарастырмаса, онда ұсыныстардың, осы Конвенцияға толықтыру қосымшаларының және хаттама қосымшаларының қабылдануы мен күшіне енуіне ұсыныстардың мынадай процедуралары қолданылады:

а) осы Конвенцияға немесе оның хаттамаларына 17-баптың 2, 3 және 4 тармақтарда белгіленген процедураларға сәйкес ұсынылады немесе қолданылады.

б) осы Конвенцияға толықтыру ережесін немесе кез келген хаттамаға қосымшаны қабылдау мүмкін емес деп саналатын, қатысушы болып табылатын кез келген Тарап оның қабылданғаны туралы Депозитарий хабарлаған күннен бастап алты ай ішінде бұл туралы Депозитарийді жазбаша нысанда хабардар етеді. Кез келген Тарап кез келген уақытта қарсы екендігі туралы бұрын жолдаған өтінішін қабылдау туралы өтінішпен ауыстыра алады, бұдан кейін осы Тарап үшін қосымшалар күшіне енеді;

с) Депозитарий хабарды жіберген күннен бастап алты ай өтісімен осы

Конвенцияның қосымшасы немесе жоғарыдағы б) тармақшасында келтірілген ережелерге сәйкес хабарлама-хат берілмеген кез келген тиісті хаттамалар қосымшасы барлық Тараптар үшін күшіне енеді.

3. Осы Конвенция немесе кез келген хаттама қосымшаларына түзету енгізу, қабылдау және күшіне енгізу Конвенция қосымшаларына немесе қандай да бір хаттаманың қосымшаларына ұсыныстар енгізу, қабылдау және күшіне енгізу үшін белгіленген осыған ұқсас процедурамен реттеледі. Олардың қосымшаларында және түзетулерінде тиісті дәрежеде *inter alia* тиісті ғылыми-техникалық ұғымдар ескеріледі.

4. Егер қосымшаға берілген толықтыру қосымшасы немесе түзету осы Конвенцияға немесе кез келген хаттамаға түзету енгізумен байланысты болса, мұндай толықтыру қосымшасы немесе қосымша осы Конвенцияға немесе тиісті хаттамаға енгізілген түзетулер күшіне енгеннен кейін ғана оған енгізілген түзетулерімен қоса күшіне енеді.

19-бап

Тексеру

Екінші Тарап осы Конвенция бойынша өз міндеттемелерін бұзып іс-қимыл жасап отыр немесе жасады деп санауға негізі бар кез келген Тарап бұл туралы хатшылыққа хабарлай алады, мұндай жағдайда ол тікелей немесе хатшылық арқылы тәртіп бұзды деп күдіктенген Тарапы кешіктірмей хабарлайды, мұндай жағдайда хатшылық Тараптарға барлық қажетті ақпаратты береді.

20-бап

Дауларды реттеу

1. Осы Конвенцияны немесе кез келген хаттаманы түсіндіру немесе сақтау жөнінде Тараптар арасында даулар туындаған жағдайда олар дауды келіссөз жолымен немесе өзінің қалауы бойынша кез келген бейбіт тәсілмен реттеуге ұмтылады.

2. Егер мүдделі тараптар дауды алдыңғы тармақта көрсетілген түрде реттей алмаса,

дау өзара келісім бойынша Халықаралық сотқа немесе төрелік сот туралы VI қосымшада белгіленген талаптарға сәйкес төрелік сотқа беріледі. Дауды Халықаралық сотқа немесе төрелік сотқа беру жөнінде өзара келісімге қол жеткізудің мүмкін болмауы Тараптарды 1-тармақта көрсетілген түрде оны реттеу жолын одан әрі іздестіре беру міндеттерінен босатпайды.

3. Бекіту, қабылдау, мақұлдау, ресми растау немесе осы Конвенцияға

қосылу сәтінде немесе одан кейінгі кез-келген сәтте саяси және/немесе экономикалық интеграция жөніндегі кез келген мемлекет немесе ұйым ipso facto және өздеріне мынадай міндеттеме қабылдайтын кез келген Тарапқа қатысты арнаулы келісімсіз міндетті түрде мойындайтыны туралы мәлімдей алады:

а) дауды Халықаралық сотқа беру; және/немесе

б) дауды VI қосымшада белгіленген процедураларға сәйкес төрелік сотқа беру.

Жазбаша түрдегі осындай өтініш туралы хабарлама-хат Тараптардың назарына жеткізу үшін хатшылыққа жолданады.

21-бап

Қол қою

Осы Конвенция Біріккен Ұлттар Ұйымының Намибия жөніндегі Кеңесі және саяси және/немесе экономикалық интеграция жөніндегі ұйымдары ұсынған Намибия мемлекеттерінің Базельде 1989 жылғы 22 наурызда, Швейцария сыртқы істерінің Федералдық департаментінің Бернде 1989 жылғы 23 наурыздан 30 маусымға дейін және Біріккен Ұлттар Ұйымының Орталық мекемелерінің Нью-Йоркте 1989 жылғы 1 шілдеден 1990 жылғы 22 наурызға дейін қол қоюы үшін ашық.

22-бап

Бекіту, қабылдау, ресми растау немесе мақұлдау

1. Осы Конвенция Біріккен Ұлттар Ұйымының Намибия жөніндегі Кеңесі ұсынған мемлекеттер мен Намибияның бекітуіне, қабылдауын немесе мақұлдауына және саяси және/немесе экономикалық интеграция жөніндегі ұйымдардың ресми растауына немесе мақұлдауына жатады. Бекітілген грамоталар мен қабылданғаны, ресми расталғаны немесе мақұлданғаны туралы құжаттар Депозитарийдің сақтауына өткізіледі.

2. Жоғарыдағы 1-тармақта аталған, осы Конвенцияның Тарабы болатын кез келген ұйым, сонымен қатар оның бір де бір мүше-мемлекеті Конвенциядан туындайтын барлық міндеттемелерге байланысты болатын тарап болып табылмайды. Мұндай ұйымның бір немесе бірнеше мүше-мемлекеті Конвенция Тараптары болып табылған жағдайда, бұл ұйым және оның мүше-мемлекеттері өз міндеттемелерін орындау жөнінде олардың тиісті міндеттеріне қатысты шешімдер қабылдайды. Мұндай жағдайда бұл ұйым және оның мүше-мемлекеттері Конвенциядан туындайтын құқықтарды қатар жүзеге асыра алмайды.

3. Ресми растау және мақұлдау туралы өздерінің құжаттарында жоғарыда 1-тармақта аталған ұйым Конвенция реттейтін мәселелердегі өз құзыретінің шегі туралы мәлімдейді. Бұл ұйымдар, сондай-ақ өз құзыретінің шегіне енгізілген кез келген елеулі өзгерістер туралы Депозитарийге хабарлама-хат жібереді, Депозитарий бұл туралы Т а р а п т а р ғ а х а б а р л а й д ы .

23-бап

Қосылу

1. Осы Конвенция Біріккен Ұлттар Ұйымының Намибия жөніндегі Кеңесі мен саяси және/немесе экономикалық интеграция жөніндегі ұйым ұсынған Намибия мемлекеттерінің қол қоюы үшін Конвенцияға қол қою тоқтатылған күннен кейінгі келесі күннен бастап ашық. Қосылу туралы құжаттар Депозитарийдің сақтауына ө т к і з і л е д і .

2. Жоғарыда 1-тармақта аталған ұйым қосылу туралы өздерінің құжаттарында Конвенция реттейтін мәселелердегі құзыретінің шегі туралы мәлімдейді. Бұл ұйымдар, сондай-ақ өз құзыретінің шегіне енгізілген кез келген елеулі өзгерістер туралы Депозитарийді х а б а р д а р е т е д і .

3. 22-баптың 2-тармағының ережелері осы Конвенцияға қосылатын саяси және/немесе экономикалық интеграция жөніндегі ұйымдарға қолданылады.

24-бап

Дауыс беру құқығы

1. Төменде 2-тармақта көзделген жағдайлардан басқа осы Конвенцияның әрбір
Т а р а б ы б і р д а у ы с қ а и е .

2. Саяси және/немесе экономикалық интеграция жөніндегі ұйым өз құзыретіне кіретін мәселелерде, 22-баптың 3-тармағына және 23-баптың 2-тармағына сәйкес Конвенцияның немесе тиісті хаттамалардың Тараптары болып табылатын мүше-мемлекеттер санына тең дауыс саны бола отырып, өзінің дауыс беру құқығын жүзеге асырады. Мұндай ұйымдар, егер олардың мүше-мемлекеттері дауыс беру құқығын жүзеге асырса және керісінше болса, дауыс беру құқығынан айрылады.

25-бап

Күшіне ену

1. Осы Конвенция жиыrmасыншы бекітілген грамота немесе қабылдау, ресми растау, мақұлдау немесе қосылу туралы құжат сақтауға өткізілген күннен бастап
т о қ с а н ы н ш ы к ү н і к ү ш і н е е н е д і .

2. Осы Конвенцияны немесе оған қосылуды бекітетін, қабылдайтын, мақұлдайтын немесе ресми растайтын, саяси және/немесе экономикалық интеграция жөніндегі әрбір мемлекет немесе ұйым үшін жиыrmасыншы бекітілген грамотаны немесе қабылдау, мақұлдау, ресми растау немесе қосылу туралы құжатты сақтауға өткізген күннен кейін, Конвенция саяси және/немесе экономикалық интеграция жөніндегі мұндай мемлекеттердің немесе ұйымдардың бекітілген грамоталарды немесе қабылдау, мақұлдау, ресми растау немесе қосылу туралы құжатты сақтауға өткізген күннен кейін
т о қ с а н ы н ш ы к ү н і к ү ш і н е е н е д і .

3. Жоғарыдағы 1 және 2-тармақтардың мақсаты үшін саяси және/немесе экономикалық интеграция жөніндегі ұйымдар сақтауға өткізген кез келген құжат мұндай ұйымның мүше-мемлекеттері сақтауға өткізген құжаттарға қосымша ретінде
қ а р а л м а й д ы .

26-бап

Ескертпе және мәлімдеме

1. Осы Конвенцияға ешқандай ескерту жасалмайды.

2. Осы баптың 1-тармағы бір де бір мемлекетке немесе саяси және/немесе экономикалық интеграция жөніндегі ұйымдарға Конвенцияға немесе оған қосылуға қол қою, оны бекіту, қабылдау, мақұлдау, ресми растау кезінде, кез келген қисындағы және кез келген атаудағы декларацияларымен немесе мәлімдемелерімен өздерінің заңдары мен ережелерін осы Конвенцияның ережелеріне сәйкес келтіру жөніндегі немесе қосылу туралы құжатты сақтауға өткізген *inter alia* мақсатында сөз алу, мұндай декларациялар немесе мәлімдемелер оларды осы мемлекетке қолдануда осы Конвенция ережелерінің заңды іс-қимылын алып тастауға немесе өзгертуге ұйғарым жасау негізінде кедергі келтірмейді.

27-бап

Конвенциядан шығу

1. Кез келген Тарап үшін осы Конвенция күшіне енген күннен бастап үш жыл өткеннен кейін кез келген уақытта Тарап Депозитарийді жазбаша хабардар ете отырып, Конвенциядан шыға алады.

2. Конвенциядан шығу Депозитарий хабарлама-хатты алғаннан кейін бір жылдан соң күшіне енеді немесе мұндай аса ұзақ мерзім хабарлама-хатта көрсетілуі мүмкін.

28-бап

Депозитарий

Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысы осы Конвенцияның немесе кез келген оның хаттамасының Депозитарийі болып табылады.

29-бап

Біртектес мәтіндер

Осы Конвенцияның ағылшын, араб, испан, қытай, орыс және француз

тілдеріндегі түпнұсқа мәтіндері бірдей біртектес болып табылады.

Куәлікке төменде тиісті дәрежеде қол қойған өкілетті өкілдер осы Конвенцияға қол қойды.

Базельде 1989 жылғы 22 наурызда болды.

* * *

Федералдық Жиналыста бекітілді (1994 жылғы 25 қарашадағы N 49-ФЗ Федералдық Заң - Ресей Федерациясы заңының жинағы, 1994, N 31, 3200-бап).

Конвенция Ресей Федерациясы үшін 1995 жылғы 1 мамырдан бастап күшіне енеді.

1-ҚОСЫМША

РЕТТЕУГЕ ЖАТАТЫН ЗАТТАРДЫҢ САНАТЫ

Қалдықтар тобы

У1 Ауруханалардағы, емханалар мен клиникалардағы емделушілерді дәрігерлік күту нәтижесінде алынған медициналық қалдықтар.

У2 Фармацевтикалық өнімдерді өндіру және өңдеу қалдықтары.

У3 қажетсіз фармацевтикалық тауарлар, дәрі-дәрмектер, препараттар.

У4 Биосидтер мен питофармацевтикалық препараттарды өндіру, алу және қолдану қалдықтары.

У5 Ағаш консерванттарын өндіру, алу және қолдану қалдықтары.

У6 Шектеулі ерітінділерді өндіру, алу және қолдану қалдықтары.

У7 Жылумен өңдеу және құрамында цианидтар бар материалдарды жақсарту қалдықтары.

У8 қажетсіз, алғаш жоспарланған қолдануға жарамсыз минералдық май.

У9 Май/су, көмірсутектер/су қоспалары мен эмульсия жөніндегі қалдықтар.

У10 Құрамында жартылай хлорланған биофенилдер (ЖХБ) және/немесе жартылай хлорланған терфенилдер (ЖХТ), және/немесе жартылай бромдалған биофенилдер (ЖББ) немесе олардың қоспалары бар қажетсіз заттар мен өнімдер.

У11 Айырудың, тазартудың немесе кез келген пиротикалық өңдеудің қажетсіз ш а й ы р л ы қ а л д ы қ т а р ы .

У12 Сияны, бояғышты, пигменттерді, бояуларды, лактарды, олифтерді өндіру, алу ж ә н е қ о л д а н у қ а л д ы қ т а р ы .

У13 Синтетикалық шайырды, латексті, пластификаторларды, материалдарды

жапсырғыш/желімдерді өндіру, алу және қолдану қалдықтары.

У14 Ғылыми-зерттеу жұмыстарының немесе оқу процесінің барысында алынған қажетсіз химиялық заттар, әлі айқындалмаған және/немесе адамға, және/немесе қоршаған ортаға тигізер әсері әлі белгісіз, жаңа деп саналатын заттар.

У15 Өзгедей заңға кірмейтін қауіпті жарылғыш сипаттағы қалдықтар.

У16 Фотоматериалдарды өңдеуге арналған фотохимикаттар мен материалдарды өндіру, алу және қолдану қалдықтары.

У17 Металдың және пластмассаның сыртын өңдеу қалдықтары.

У18 Өнеркәсіп қалдықтарын аулаққа шығару жөніндегі операциядан қалғандары.

У19 Металл карбонилдері.

У20 Берилий, берилийдің қосындысы.

У21 Алты валентті хромның қосындысы.

У22 Мыстың қосындысы.

У23 Мырыштың қосындысы.

У24 Мышьяк, мышьяқтың қосындысы.

У25 Селен, селеннің қосындысы.

У26 Кадмий, кадмийдың қосындысы.

У27 Сурьма, сурьманың қосындысы.

У28 Теллур, теллурдың қосындысы.

У29 Сынап, сынаптың қосындысы.

У30 Талий, талийдің қосындысы.

У31 Қорғасын, қорғасынның қосындысы.

У32 Фтористік кальцийді қоспағанда, фтордың шексіз қосындысы.

У33 Шексіз цианидтер.

У34 Қышқыл ерітіндісі немесе қатты түрдегі қышқылдар.

У35 Негізгі қосындылар немесе қатты негіздер.

У36 Асбес (ұнтақ және талшық).

У37 Фосфордың органикалық қосындысы.

У38 Органикалық цианидтер.

У39 Фенолдар, фенолды қосындылар, хлорлы фенолды қоса.

У40 Эфирлер.

У41 Галогенді органикалық ерітінділер.

У42 Галогенді органикалық ерітінділерден басқа органикалық ерітінділер.

У43 Жартылай хлорланған дибензофуран түріндегі кез келген материалдар.

У44 Жартылай хлорланған дибензопидиоксин түріндегі кез келген материалдар.

У45 Осы қосымшада көрсетілген заттардан өзге органикалық галогендік қосындылар (Мысалы, У39, У41, У44).

II-ҚОСЫМША

АЙРЫҚША ҚАРАУДЫ ТАЛАП ЕТЕТІН ҚАЛДЫҚТАР СИПАТЫ

У46 Тұрғын үйлерден жиналған қалдықтар.

У47 Тұрмыстық қалдықтарды жағу нәтижесіндегі қалдықтар.

III-ҚОСЫМША

ҚАУІПТІ ҚАСИЕТТЕРДІҢ ТІЗБЕСІ

Топ Кодтың ерекшелігі

БҰҰ* нөмірі:

* Қауіпті жүктерді тасымалдау жөніндегі БҰҰ ұсынымдарында баяндалған қауіпті жүктерді жіктеу жүйесіне сәйкес келеді (ST/S6/AC. 10/1 Rev.5, БҰҰ Нью-Йорк, 1988 ж.)

1. H1 Жарылғыш заттар

Жарылғыш заттар немесе қалдықтар - бұл қатты немесе сұйық заттар немесе қалдықтар (не болмаса қоспа заттар немесе қалдықтар), олар өз бетінше температура кезінде газ бөле отырып, химиялық реакцияға және аса жылдамдықпен қысым жасауға қабілетті, қоршаған заттарға зақым келтіреді.

3. H3 Тез тұтанғыш сұйықтықтар

"Тез тұтанғыш" термині "оңай жанатын" терминімен мәндес, құрамында қатты заттар немесе суспензиялар бар сұйықтықтар (мысалы: бояулар, политура, лактар, олардың қауіпті қасиеттеріне сәйкес жіктелген заттардан немесе қалдықтардан басқа) және т.б. 60,5 С градустан жоғары емес температурада жабық ыдыста немесе 65,6 С градустан жоғары емес температурада ашық ыдыста тұтанғыш булар бөліп шығаратын сұйықтықтар, сұйықтық қоспалары немесе ерітінділер тұтанғыштар болып табылады, (Демек, ашық және жабық ыдыстардан алынған нәтижелерді дәл салыстырылды деп айтуға болмайды және сондай бір әдіспен алынған жекелеген нәтижелердің бір бірінен айырмашылығы бар екені жиі кездеседі, онда жоғарыда келтірілгендерден сандардың айырмашылығы болу ережесі аталуға айқындаулар рухында қалады).

4.1 H4.1 Тұтанғыш қатты заттар

Тасымалдау процесінде кездесетін жағдайларда, жарылғыш ретінде жіктелгендерден басқа, қатты заттар немесе қатты қалдықтар оңай тұтануға, не болмаса әкелген кезде от шығаруға немесе қатты лап ете түсуге бейім.

4.2 Н4.2 Өздігінен жануға бейім заттар немесе қалдықтар өздігінен жануға бейім заттар мен қалдықтар қалыпты тасымал кезінде қызып кетуге немесе желге шыққан кезде қызып кетуге бейім, содан кейін өз өзінен жалын шығаруға бейім.

4.3 Н4.3 Су тиген кезде тұтанғыш газ бөлетін заттар немесе қалдықтар
Заттар мен қалдықтар су тиген кезде өз өзінен жануға немесе қауіпті мөлшерде оңай тұтанатын газ бөлуге бейім.

5.1 Н5.1 Тотыққыш заттар

Заттар өз өзінен жанбайды, ол әдетте, тотық бөлудің салдарынан басқа материалдардың тұтануына әкеп соғады немесе әсер етеді.

5.2 Н5.2 Органикалық пероксидтер

(Термикалық тұрақсыз заттар болып табылатын құрамында - О-О- бивалентті топтар бар органикалық заттар өзінен өзі экзотермикалық жылдам шіруге ұшырайды).

6.1 Н6.1 Уытты (улы) заттар

Тыныс алу, ас қорыту органдары арқылы немесе тері арқылы организм ішіне түскен заттар немесе қалдықтар адамдардың өлуіне әкеп соғады немесе оған қатты кері әсерін тигізеді.

6.2 Н6.2 Жұқтырғыш заттар

Құрамында тірі микроорганизмдер немесе олардың уыты бар заттардың немесе қалдықтардың адамдарды ауруға шалдықтыратыны белгілі немесе түсінікті.

8. Н8 Коррозиялық заттар

Тікелей қарым-қатынас кезінде химиялық әсер ету жолымен ықпал ететін заттар немесе қалдықтар тірі тканьді әжептәуір зақымдайды немесе мұндай заттар мен қалдықтардың ағып шығуы немесе себілуі басқа жүктерді немесе көлік құралдарын зақымдайды және тіпті бүлінуге дейін әкеп соғады; сондай-ақ басы да қауіп түрлерін қамтуы мүмкін.

9. Н10 Ауаға шыққан немесе сумен ылғалданған кезде уытты газ бөлу
Ауаға шыққан немесе сумен ылғалданған заттар немесе қалдықтар қауіпті мөлшерде уытты газ бөледі.

9.Н11 Уытты заттар (ұзаққа созылған немесе созылмалы ауруға шалдықтыратын)
Тыныс алу, ас қорыту органдары арқылы немесе тері арқылы организм ішіне түскен заттар немесе қалдықтар ұзаққа созылған немесе созылмалы ауруларға, рак ауруын қоса, едәуір шалдықтырады.

9. Н12 Аса уытты заттар

Заттар немесе қалдықтар қоршаған ортаға тап болған жағдайда қоршаған ортаны биотоптау нәтижесінде қоршаған ортаға бірден қауіп төндіреді немесе біртіндеп төндіреді және/немесе биотикалық жүйелерге уытты әсер етеді.

9. Н13 Заттар, аулаққа шығарылғаннан кейін қандай да бір түрде басқа материалдар түзуге бейім, мысалы,
сілтсіздендіру жолымен, оның үстіне бұл материалдар жоғарыда аталғандардың

ішінен қандай да бір қасиетті иеленеді.

МӘТІНДЕР

Қалдықтардың жекелеген түрлерінің ауқымды қауіпі әлі аяғына дейін құжатталмаған; мұндай қауіпті сан жағынан бағалау үшін тест әдістемелері әлі жоқ. Осы заттардың адамдарға және қоршаған ортаға тигізетін ауқымды қауіпін көрсететін әдістерін әзірлеу үшін одан әрі зерттеу қажет. Стандартты зерттеу әдістері таза заттар мен материалдар үшін жасалған болатын. Көптеген мүше-мемлекеттер ұлттық тесттер әдісі әзірленді, ол 1-қосымшада көрсетілген материалдарға, бұл материалдар қандай да бір қасиетті иелене ме, жоқ па, соны анықтау үшін осы қосымшада аталған материалдарға қолданылады.

IV - Қ О С Ы М Ш А АУЛАҚҚА ШЫҒАРУ ЖӨНІНДЕГІ ОПЕРАЦИЯ

А. Тікелей қайталап немесе балама пайдалануда қайта куперациялауға, қайта циркуляциялауға, қайта өңдеуге болатын операциялар.

А бөлімі тәжірибеде кездесетін аулаққа шығару жөніндегі операция сияқтылардың барлығын қамтиды.

D1. Жерге көму немесе жерге тастау (мысалы, қоқыс тастайтын жерге және т.б.),

D2. Топырақты өңдеу (мысалы, сұйық немесе қоймалжың қалдықтарды топыраққа биохимиялық түрде жаймалау және т.б.),

D3. Үлкен тереңдікке себу (мысалы, тиісті консистенциядағы қалдықтарды скважиналарға, тұзды шұңқырларға немесе табиғи резервуарларға себу және т.б.),

D4. Суаттардың бетіне тастау (мысалы, сұйық немесе қоймалжың қалдықтарды шұңқырларға, тоғандарға немесе тұндырылған бассейндерге тастау және т.б.),

D5. Арнайы жабдықталған қоқыс тастайтын жерге тастау (мысалы, оларды бір бірінен және қоршаған ортадан оқшаулауға кепілдік беретін оқшаулайтын төсенішпен және бетін жауып жеке бөлікпен тастау және т.б.),

D6 Теңіздер/мұхиттардан басқа суаттарға тастау,

D7 Теңіздер/мұхиттарға тастау, оның ішінде теңіз түбіне көму,

D8 Осы қосымшаның басқа бөлімдерінде сөз болмаған биологиялық өңдеу түпкілікті қосындылар мен қоспалар түзуге әкеп соғады, содан кейін А бөлімінде айтылған тәсілдердің бірі қолданылып аулаққа шығарылады.

D9 Осы қосымшаның басқа бөлімдерінде сөз болмаған физико-химиялық өңдеу

түпкілікті қосындылар мен қоспалар түзуге әкеп соғады, содан кейін А бөлімінде айтылған тәсілдердің бірі қолданылып аулаққа шығарылады (мысалы, булау, кептіру, балқыту, нейтралдандыру, тұндыру және т.б.),

D 1 0 Қ ұ р л ы қ т а ө р т е у

D 1 1 Т е ң і з д е ө р т е у ,

D12 Көму (мысалы, шахтадағы контейнерлерді көму және т.б.),

D13 А бөлімінде көрсетілген операциялардың кез келгені басталғанға дейін қашықтатуға дайындау және қайталап пайдалану үшін біртектес немесе тектес емес қ о с п а л а р д ы а л у ,

D14 А бөлімінде көрсетілген операциялардың кез келгені басталғанға дейін қайта о р а у ,

D15 А бөлімінде көрсетілген операциялардың кез келгені жасалғанша сақтау.

В. Қайта куперациялауға, қайта циркуляциялауға, қайта өңдеуге,

тікелей қайталап немесе балама пайдалануға сәйкес келетін операциялар.

В бөлімі қауіпті қалдықтар ретінде заңды түрде анықталған немесе олай болмаған жағдайда А бөлімінде көзделген операцияларға арналған деп саналған материалдармен жасалатын барлық операцияларды қамтиды.

R1 Энергия алу үшін отын ретінде (тікелей өртеуден басқа) немесе өзге түрде пайдалану,

R2 Ерітінділерді қайта өңдеу/қалпына келтіру,

R3 Еріткіштер ретінде пайдаланылмайтын органикалық заттарды қайта циркуляциялау/қайта өңдеу,

R4 Металдарды және оның қосындыларын қайта циркуляциялау/қайта өңдеу,

R5 Басқа да органикалық емес материалдарды қайта циркуляция/қайта өңдеу,

R6 Қышқылдар мен негіздерді қалпына келтіру,

R7 Ластаумен күрес жүргізуге пайдаланылатын құрамдас бөліктердің қайта куперациясы,

R8 Катализаторлар құрамдас бөліктерінің қайта куперациясы,

R9 Мұнай өнімдерін қайтарып айдау немесе мұнай өнімдеріне бұрын пайдаланғанды тағы да қайталап қолдану,

R10 Егін шаруашылығына пайдалы әсер ететін немесе экологиялық жағдайды жақсартатын топырақты өңдеу,

R11 Қалдықтарды R1 - R10 нөмірлеріндегі кез келген операцияларға пайдалану,

R12 Қалдықтарды R1 - R10 нөмірлеріндегі операциялар жолымен аулаққа шығару үшін айырбастау,

R13 В бөлімінде мазмұндалған кез келген операцияның көмегімен

кейіннен аулаққа шығарылатын материалды жинақтау.

V.A ҚОСЫМША

ХАБАРЛАМА-ХАТ БАЯНДАЛҒАН АҚПАРАТ

1. Қалдықтарды экспорттау себебі
2. Қалдықтарды экспорттаушы¹
3. Қалдықтарды өндіруші(лер)¹
4. Қалдықтарды аулаққа шығаруға жауапты адам¹
5. Қалдықтарды тасымалдауға, ұйғарылған тасымалдаушы немесе оның (олардың) агенттері, егер белгілі болса¹
6. Қалдықтарды экспорттаушы ел, құзыретті өкімет²
7. Транзит ұйғарылған ел, құзыретті өкімет²
8. Қалдықтарды импорттаушы ел, құзыретті өкімет²
9. Жалпы немесе біржолғы хабарлама-хат
10. Қалдықтарды жүзеге асыру мерзімі ішінде жеткізілімнің жоспарланған күні(дері) мен уақыт кезеңі және ұйғарылған маршрут (әкелу және әкету пункттерін қоса)³
11. Тасымалдаудың ұйғарылған түрлері (автомобильмен, темір жолмен, теңіз, әуе жолдарымен, ішкі су жолдарымен)
12. Сақтандыруға қатысты ақпарат⁴
13. Қалдықтарды айқындау және нақты сипаты, У нөмірлері мен БҰҰ нөмірлерін қоса және олардың құрамы⁵ және оның айналымына авария жағдайларына арналған төтенше ережелерді қоса, қойылатын қандай да бір арнаулы талаптар туралы ақпарат
14. Ораудың ұйғарылған түрлері (мысалы, бос тиеу, күбімен, танкермен)
15. Салмағы/көлемі бойынша бағаланған мөлшері⁶
16. Нәтижесінде қалдықтар алынған процесс⁷
17. Конвенцияның II қосымшасына сәйкес I-қосымшада аталған, қалдықтардың қауіптілік сыныптары: қауіп ерекшеліктері, Н нөмірі; БҰҰ сыныбы
18. III қосымшаға сәйкес аулаққа шығару әдісі
19. Ақпараттың растығы туралы өндірушілердің және экспорттаушылардың мәлімдемесі
20. Экспорттаушы немесе экологиялық жағынан негізделген әдіспен және импортқа шығарушы елдердің нормалары мен ережелеріне сәйкес жүзеге асырылуы мүмкін ұйғарылған аулаққа шығару туралы соңғы қорытынды жасайтын негізде аулаққа шығаруға жауапты өндіруші адамға жіберілетін ақпарат (кәсіпорындардың техникалық сипатын қоса)

21. Экспорттаушы мен аулаққа шығаруға жауапты адам арасында жасалған
к о н т р а к т т у р а л ы .

Е с к е р т у

1 Ұйымның толық атауы, мекен-жайы, телефоны мен телексiнiң немесе телефаксiнiң нөмiрi, сондай-ақ өтiнiшпен баратын адамның аты-жөнi, мекен-жайы, телефоны мен телексiнiң, телефаксiнiң нөмiрi,

2 Толық атауы, мекен-жайы, телефоны мен телексiнiң немесе телефаксiнiң нөмiрi,

3 Бiрнеше жеткiзiлiмдердi қамтитын жалпы хабарлама-хатқа әрбiр жеткiзiлiмнiң ұйғарылған күндерi туралы, не болмаса, ол белгiлi болса, жеткiзiлiмдердiң ұйғарылған күндерi туралы ақпарат талап етiледi,

4 Сақтандыру талаптарына сәйкестiгi туралы және оны экспорттаушының, тасымалдаушының және аулаққа шығаруға жауапты адамның қалай қанағаттандырғаны туралы ақпарат берiлуге тиiс,

5 Қалдықтардың оны қолданған кезде, сондай-ақ аулаққа шығарудың ұйғарылған әдiсiне байланысты қарағанда, оның уыттылығы мен басқа қауiптi түрлерiнiң, оның барынша қауiптi құрамдас бөлiктерiнiң сипаты мен концентрациясы,

6 Бiрнеше жеткiзiлiмдердi қамтитын жалпы хабарлама-хатқа жеткiзiлiмнiң бағаланған жалпы көлемi туралы қалай болса, әрбiр жекелеген жеткiзiлiмдердiң бағаланған көлемi туралы да сондай ақпарат талап етiледi,

7 Демек, мұның аулаққа шығару жөнiнде ұсынылған операциялардың қауiптiлiгi мен айқындаудың орындылығын бағалау үшiн қаншалықты қажеттiгi.

V . В Қ О С Ы М Ш А ТАСЫМАЛДАУ ТУРАЛЫ ҚҰЖАТ МАЗМҰНДАЛҒАН АҚПАРАТ

1. Қалдықтарды экспорттаушылар

2. Қалдықтарды өндiрушi(лер) және өндiрiстiң орналасқан жерi

3. Қалдықтарды аулаққа шығаруға жауапты адам, аулаққа шығаруға арналған орынның нақты орналасқан жерi

4. Қалдықтарды тасымалдаушы(лар) 1 немесе оның (олардың) агентi(терi)

5. Жалпы немесе бiржолғы хабарлама-хаттың мәнi

6. Шекара аралық тасымалдаудың басталған күнi мен қалдықтарға жауапты әрбiр адамның түбiршектегi қойылған қолы және түбiршектегi күн(дер)

7. Тасымалдаудың түрлерi (автомобильмен, темiр жолмен, iшкi су жолдарымен, теңiз, әуе жолдарымен), оның iшiнде экспорт, транзит және импорт елдерiнде, сондай-ақ әкелу мен әкету пункттерiндегi, егер соңғысы айқын болса

8. Қалдықтардың жалпы сипаты (қажеттiгiне қарай, нақты жағдайы, БҰҰ-да дәл қабылданған жүк атауы және сыныбы, БҰҰ нөмiрi, У және Н кодтары)

9. Айналым негiзiндегi арнаулы талаптар туралы, оның iшiнде апаттар кезiндегi

ш а р а л а р

т у р а л ы

а қ п а р а т

10. Орау түрлері мен жүк орнының саны

11. Салмағы/көлемі бойынша саны

12. Ақпараттың растығы туралы өндірушілердің және экспорттаушылардың
м ә л і м д е м е с і

13. Тараптар болып табылатын барлық мүдделі мемлекеттердің құзыретті
органдары тарапынан қарсылық болмағанын көрсететін өндірушінің немесе
экспортшының
м ә л і м д е м е с і

14. Қалдықтарды аулаққа шығаруға жауапты адамның аулаққа шығару жөнінде
бөлінген объектілерден қалдықтар алуы жөніндегі куәлігі және аулаққа шығарудың
ш а м а м е н а л ы н ғ а н кү н і

Е с к е р т у

Тасымалдау туралы құжатта талап етілген ақпарат тасымалдау ережелері бойынша
талап етілетін ақпаратпен бірге мүмкіндігінше осы құжатқа жинақталуға тиіс. Егер
мүмкін болмаған жағдайда, тасымалдау ережелері бойынша талап етілетін ақпаратты
қайталағанша, бұл ақпаратты тездеп толықтыру қажет. Тасымалдау туралы құжатта
ақпаратты кім бергені және кез келген формулярды кім толтырғаны жөнінде нұсқау
б о л у ғ а т и і с .

1 Ұйымның толық атауы мекен-жайы, телефоны мен телексінің немесе телефаксінің
нөмірі, сондай-ақ өтінішпен баратын адамның аты-жөні, мекен-жайы, телефоны мен
телексінің, телефаксінің нөмірі.

V . I Қ О С Ы М Ш А
Т Ө Р Е Л І К С О Т

1-бап

Егер Конвенцияның 20-бабында айтылған келісім өзгедей нәрсе көздемесе, төрелік
соттың іс қарауы төмендегі 2-10-баптарда жазылғандарға сәйкес жүргізіледі.

2-бап

Талапкер-тарап 20-баптың 2-тармағына немесе 3-тармағына сәйкес, туындаған дауды түсіндіру немесе қолдану жөніндегі Конвенция бабын қоса, тараптардың дауды төрелік соттың қарауына беруге келіскені туралы хатшылықты хабардар етеді. Хатшылық алынған мұндай түрдегі ақпаратты Конвенцияның барлық тараптарына ж і б е р е д і .

3-бап

Төрелік сот үш мүшеден тұрады. Дауласушы әрбір тараптан арбитр тағайындалады және осылай тағайындалған екі арбитр өзара келісе отырып сот төрағасы міндетін атқаратын үшінші арбитрді тағайындайды. Соңғысы дауласушы тараптардың бірінің азаматы болуға тиіс емес және оның мекен-жайы осы тараптардың бірінің тұратын жерінде болуға тиіс емес, оларда қызмет бабымен болуға да тиіс емес немесе қандай да бір өзгедей себеппен бұл іске қатысының болуы тиіс емес.

4-бап

1. Егер екінші арбитр тағайындалғаннан кейін екі ай өткенше төрелік соттың төрағасы тағайындалмаса, онда тараптардың бірінің өтініші бойынша Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысы оны келесі екі ай ішінде тағайындайды.

2. Егер дауласушы тараптың біреуі өтініш алғаннан кейінгі екі ай ішінде арбитр тағайындалмаса, екінші тарап келесі екі ай ішінде төрелік соттың төрағасын тағайындайтын Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысына бұл туралы хабарлауға құқылы. Өзі тағайындалғаннан кейін төрелік соттың төрағасы әлі арбитрін тағайындамаған тараптан мұны екі айдың ішінде істеу қажеттігін өтінеді. Бұл кезең өтісімен ол тиісінше Біріккен Ұлттар

Ұйымының Бас хатшысына хабарлайды, бұл арбитрді келесі екі ай ішінде өзі тағайындайды.

5-бап

1. Төрелік сот халықаралық құқыққа сәйкес осы Конвенцияның ережелеріне сай өз шешімін шығарады.

2. Осы қосымшалардың ережелеріне сәйкес құрылған кез келген төрелік

сот өзінің жеке процедура ережесін әзірлейді.

6-бап

1. Төрелік соттың процедуралық мәселелер мен тіршілік мәселелері жөніндегі шешімдері оның мүшелерінің көпшілік дауысымен қабылданады.

2. Сот фактілерді белгілеу үшін барлық тиісті шараларды қабылдай

алады. Ол тараптардың бірінің өтініші бойынша қорғаудың қажетті уақытша шарасын қабылдауды ұсына алады.

3. Дауласушы тараптар іс қарауды тиімді жүргізу үшін барлық қажетті жағдайларды қамтамасыз етеді.

4. Сотқа дауласушы тараптың бірінің болмауы немесе келмей қалуы іс қарауға кедергі болмайды.

7-бап

Сот тікелей дау-дамайдың болуынан туындаған қарсы тарапты тыңдай алады және олар бойынша шешім шығарады.

8-бап

Егер тек төрелік сот істің нақты жағдайына сүйене отырып өзгедей шешім қабылдасамаса, сот шығасысын, сот мүшелерінің қызмет төлемін қоса, тараптар өзара теңдей бөледі. Сот өзінің барлық шығыстарын тіркеп отырады және тараптарға осы шығыстар жөнінде түпкілікті есеп береді.

9-бап

Құқықтық сипаттағы мүддесіне іс қарау жөніндегі шешіммен қысым жасалған дау объектісіндегі кез келген Тарап соттың келісімімен сотта сөз сөйлеуге құқылы.

10-бап

1. Сот өзі құрылған күннен бастап бес ай ішінде, егер бұл мерзімді бес айдан аспайтын кезеңге ұзарту қажет деп санамаса, өз шешімін шығарады.

2. Төрелік соттың шешімі істің себебін қоса түсіндіреді. Оның шешімі дауласушы тараптар үшін түпкілікті болып табылады.

Сот шешімін түсіндіру немесе орындау жөнінде тараптар арасында

туындауы мүмкін кез келген дауды кез келген тараптың шешім шығарған төрелік сотқа беруі мүмкін, немесе, егер соңғысымен байланыс жасасу мүмкін болмаса, бірінші сияқты осы мақсатта сол түрде құрылған басқа сотқа беруі мүмкін.

Мамандар:

Багарова Ж.А.,
Қасымбеков Б.А.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК